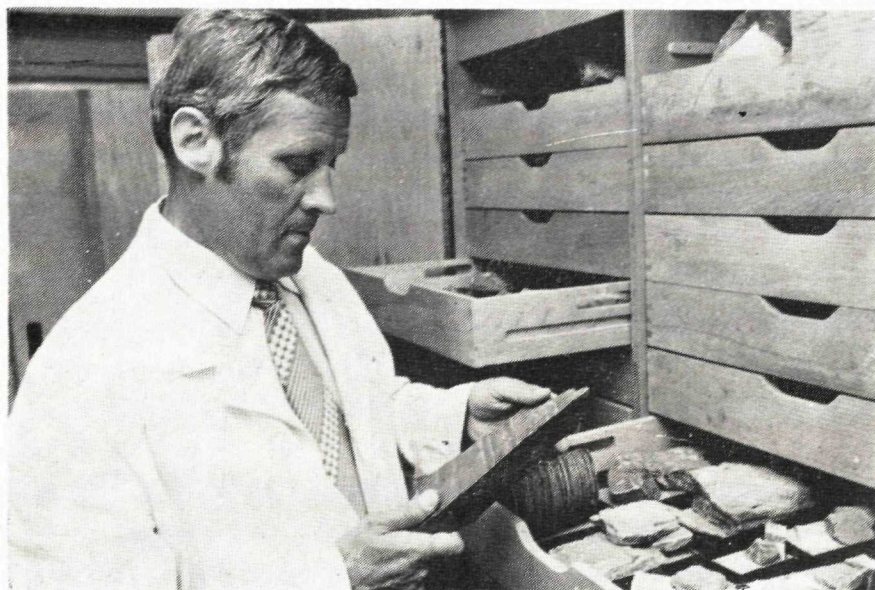

KRONIKA

Ing. Róbert Marschalko, CSc., päťdesiatročný

V týchto dňoch sa päťdesiatich rokov dožíva významný vedecký pracovník a priekopník sedimentologického výskumu na Slovensku Ing. Róbert Marschalko, CSc.

Narodil sa 5. septembra 1929 v učiteľskej rodine v dedinke Rosina neďaleko Žiliny. Po maturite študoval na Baníckej fakulte SVŠT v Bratislave a je jedným z jej prvých absolventov. Po skončení štúdií roku 1952 nastúpil na novozriadenú Katedru geológie a mineralógie Vysokej školy baníckej v Košiciach. Schopnosť pedagogicky pôsobiť zužitkoval aj v Geologickom ústave Dionýza Štúra, kde bol v rokoch 1959—1962 vedúcim skupiny karpatského flyšu a zacvičil kolektív mladších kolegov do metodiky sedimentologického bádania. Od roku 1965 pôsobí na Geologickom ústave SAV, od roku 1973 ako vedúci vedecký pracovník.

Ing. Marchalko spočiatku spolupracoval na geologickom a štruktúrnom mapovaní rudných rájónov Rožňava, Volovec, Smolník, na prieskume bauxitu a iných nerudných surovín východného Slovenska, ako aj na sedimentárnych ložiskách mangánu. Od roku 1955 sa súvisle venuje klastickým formáciám, predovšetkým flyšovému pásu čs. Karpát, v ktorého sedimentológii sa práve jeho zásluhou dosiahol preni-

kavý pokrok. Húževnatým štúdiom v teréne, dokonalým poznaním literatúry, osobným stykom najmä s poľskými bádateľmi rozvinul u nás paleoprúdovú analýzu, zisťovanie paleosklonu na základe orientovaných textúr. Zachytil celosvetový trend detailných štúdií turbiditných prúdov a postavil sedimentológiu čs. flyšu na úroveň doby. Zo štúdií v Šarišskej vrchovine a Levočských vrchoch odvodil model marginálnej časti flyšových bazénov, prevzatý do popredných zahraničných kompendií (Potter — Pettijohn 1963, Bouma — Brower 1964, Džužynski — Walton 1965). Upozornil na významný podiel podmorských sklzov, bahnotokov atď.; preukázal, že konglomerátové telesá flyšu vznikali gravitačnými tokovými mechanizmami a ukladali sa v hlbokomorskom prostredí. Zdôrazňoval použitie sedimentárnych textúr na všetkých úrovniach výskumu sedimentárnych bazénov, počínajúc orientáciou zŕn, valúnov, prúdových lineácií, šikmých zvrstvení cez analýzu tvaru telies a facií až po analýzu celých sedimentárnych panví, ich geometrie, štruktúrnej a batymetrickej osi a zdrojov, z ktorých sa zaplňali. Tieto poznatky uplatnil aj v iných jednotkách Karpát, napr. pri štúdiu lunzských vrstiev subatrika, kriedových klastických súborov bradlového pásma, v tzv. kľuknavskej formácii atď. Významné sú jeho námety týkajúce sa tektonickej interpretácie sedimentologických výsledkov a hlbínnej stavby — odhad šírky pohltených zdrojových oblastí a marginálnych častí bazénu, konfrontácie s globálnou (platňovou) tektonikou, porovnávanie paleomagnetických dát so sedimentologickými výsledkami. 60 publikovaných prác, často citovaných v zahraničnej literatúre, dobre dokumentuje jeho vedecké výsledky.

Treba vyzdvihnúť aj rozsiahlu prácu jubilanta v Slovenskej geologickej spoločnosti. V rokoch 1961—1962 bol tajomníkom bratislavskej pobočky a v súčasnosti je predsedom odbornej skupiny sedimentológie. Zorganizoval viac celoštátnych seminárov, prednášal na mnohých sympóziách a konferenciách, viedol exkurzie v rámci zjazdu spoločnosti v Košiciach, na X. kongrese KBGA v Bratislave, na 23. medzinárodnom geologickom kongrese v Prahe, exkurziu pre členov sedimentologickej sekcie Poľskej geologickej spoločnosti, pre poslucháčov viedenskej univerzity atď. Ako člen komisie č. 3 (Mnohostranná spolupráca akademií socialistických krajín) zorganizoval pracovné zasadanie komisií 3.3. a 3.4 a roku 1976 sa zúčastnil na kaukazskej expedícii. Je členom viacerých komisií, koordinátorom úlohy Litogenéza a paleogeografia Západných Karpát. Od roku 1976 je členom medzinárodnej redakčnej rady časopisu čistej a aplikovanej sedimentológie *Sedimentary Geology* (Amsterdam). Externe prednáša na PFUK v Bratislave. Za zásluhy o výstavbu mu VST v Košiciach udelila čestnú plaketu. Mnohostrannej a usilovnej práci jubilanta sa dostalo uznania udelením titulu Najlepší pracovník SAV v roku 1974.

Vedecký výskum je pre Ing. Róberta Marchalku, CSc., prvoradou životnou potrebou a náplňou, jeho zaniechanie v tomto smere mu pomáha prekonávať mnohé životné ťažkosti a prekážky.

Želáme nášmu jubilantovi, neúnavnému propagátorovi sedimentologických metód, mnoho zdravia a sily do riešenia ďalších problémov na úžitok slovenskej geológie.

Milan Mišík